

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

Julkinen

Kokoustiedot

Aika 25.02.2021 torstai klo 15:00 - 16:00

Paikka Teams-kokous

Lisätietoja

Saapuvilla olleet jäsenet

Sakari Pääkkö, puheenjohtaja
Matti Venäläinen, varapuheenjohtaja
Tuula Niskanen
Anna Partanen
Risto Pirinen
Kati Seppälä
Anu Vartiainen

Muut saapuvilla olleet

Kaisu Matinniemi, joukkoliikennepäällikkö
Seppo Kiiski

Pekka Kauhanen

Jukka Pasanen, joukkoliikennesuunnittelija
Tero Myyrynen, joukkoliikenneinsinööri
Seija Pasanen, joukkoliikenneinsinööriesittelijä
Siilinjärven kunnanhallituksen
edustaja
Siilinjärven kunnan kehitys-
johtaja
asiantuntija, klo 15:20 - 15:30
asiantuntija, klo 15:30 - 15:40
pöytäkirjanpitäjä

Asiat 5 - 14 §

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

Julkinen

Allekirjoitukset

Sakari Pääkkö
puheenjohtajaSeija Pasanen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Kuopion kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueella (Suokatu 42),
25.2.2021

Tuula Niskanen

Anna Partanen

Pöytäkirja on ollut yleisesti nähtävänä

Tarkastettu pöytäkirja on yleisesti nähtävänä Kuopion kaupungin verkkosivulla www.kuopio.fi/paatoksenteke 26.2.2021Seija Pasanen
Pöytäkirjanpitäjä

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

Julkinen

Muutoksenhakukiellot Kuntalain 136 §:n mukaan ei oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta voi tehdä §:ien 5 - 8 ja 10 - 14 osalta, koska päätökset koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutosta ei voi hakea valittamalla §:ään 9, koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus.

Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitukset

Pöytäkirjaan liitetään oikaisuvaatimusohjeet §:n 9 osalta

liite A

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

Julkinen

Käsitellyt asiat

Nro	§	Liite/ viite*	Otsikko	Sivu
1	5 §		Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	5
2	6 §		Pöytäkirjantarkastajat	6
3	7 §	1	Kuopion toimivalta-alueen joukkoliikenteen yhdistelmäraportti 2020	7
4	8 §	2-4	Paikallisliikenteen asiakastytyväisyys vuonna 2020	9
5	9 §	5-6	Kuopion ja Siilinjärven yhteistoimintasopimuksen toteutuminen vuonna 2020	13
6	10 §		Tunnistepohjaisen Waltti -lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönotto Kuopion seudun joukkoliikenteessä	17
7	11 §		Kuopion ja Siilinjärven kaupunki- ja maaseutuliikenteet kesäkaudelle 2021	19
8	12 §	7	Joukkoliikenteen alennuslippujen perusteet ja vaikutukset - raportti	25
9	13 §		Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteen asiakaspalautteet vuonna 2020	29
10	14 §		Joukkoliikennelautakunnan tiedonannot 2021	31
Muutoksenhaku				
9 §			Liite A2 Kuntalain mukainen oikaisuvaatimusohje / Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	32

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

5 §

5 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätösehdotus

Puheenjohtaja

Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kokouksesta oli poissa Kuopion kaupunginhallituksen edustaja Heikki Meriranta.

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

6 §

6 §

Pöytäkirjantarkastajat

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö

Valitaan pöytäkirjantarkastajat. Vuorossa ovat jäsenet Tuula Niskanen ja Anna Partanen.

Päätös

Valittiin Tuula Niskanen ja Anna Partanen.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

7 §

§ 7

Asianro 1193/08.01.00/2021

Kuopion toimivalta-alueen joukkoliikenteen yhdistelmäraportti 2020**Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi
Henkilökuljetusten järjestäminen**

EU:n palvelusopimusasetus (1370/2007) velvoittaa toimivaltaisen viranomaisen julkaisemaan kerran vuodessa yhdistelmäraportin, jossa selostetaan sen toimivaltaan kuuluvat julkisen palvelun velvoitteet, valitut julkisen liikenteen harjoittajat sekä korvaukset, joita niille on maksettu, ja yksinoikeudet, joita niille on myönnetty korvauksena julkisen palvelun velvoitteen täyttämistä.

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneviranomainen vastaa kokonaisuudessaan joukkoliikennepalvelujen järjestämiskustannuksista ja saa lipputilot sekä päättää lippujen asiakashinnat.

Viranomainen on maksanut liikennöintikorvauksia liikenteenharjoittajille kilpailutettujen liikennöintisopimusten mukaisesti. Voimassaolevat kannusteurakkasopimukset antavat liikenteenharjoittajille EU:n palvelusopimusasetuksen mukaisen yksinoikeuden sopimuksen mukaiseen liikenteeseen. Uusille kilpailutettujen bruttoliiikennesopimusten liikenteenharjoittajille joukkoliikennelautakunta on myöntänyt yksinoikeudet sopimuksen mukaiseen liikenteeseen erillisillä hallintopäätöksillä.

Lisäksi viranomainen on maksanut osuutensa Pohjois-Savon ELY-keskuksen hankkimista liikenteistä kuntaosuuksina kuntien ja ELY-keskuksen välisen yhteistyösopimusten perusteella. Viranomaiselle on syntynyt kustannuksia myös nousukorvauksista, joita on maksettu viranomaisen lippujen käyttämisestä toisen viranomaisen järjestämässä liikenteessä tai markkinaehtoisessa liikenteessä solmittujen nousukorvaussopimusten perusteella. Sopimuksilla on selkeytetty lippujärjestelmää asiakkaille ja parannettu matkustusmahdollisuuksia alueella.

Liitteenä oleva Kuopion toimivalta-alueen yhdistelmäraportti sisältää asetuksen mukaiset tiedot ajalta 1.1. - 31.12.2020

Vaikutusten arviointi

Esitys

Esitän joukkoliikennelautakunnalle, että se hyväksyy Kuopion toimivalta-alueen yhdistelmäraportin 2020 julkaistavaksi Kuopion kaupungin ja Siilinjärven kunnan internetsivuilla.

Liitteet

1 1193/2021 Yhdistelmäraportti 2020

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

7 §

Valmistelija

Seija Pasanen
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5424

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

8 §

§ 8

Asianro 6558/02.08.00.02/2017

Paikallisliikenteen asiakastyytyväisyys vuonna 2020**Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi
Henkilökuljetusten järjestäminen**

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteessä käynnistettiin marraskuussa 2017 säännölliset asiakastyytyväisyyskyselyt joukkoliikenneohjelman 2025 mukaisesti. Kyselyjen tulokset ovat tärkeitä tietoja joukkoliikenteen kokonaispalvelun kehittämisessä. Lisäksi tulosten perusteella lasketaan brutto-liikennesopimukseen sisältyvät bonukset liikennöitsijöille.

Kyselyt on tehty vain paikallisliikenteen linjoilla (linjat 1-40), koska suurin osa maaseutulinjoista on koululaisliikennettä ja matkustajat niissä ovat pääosin alle 15-vuotiaita koululaisia, joita ei voi haastatella ilman vanhempien lupaa. Yli 15 -vuotiaiden vastausten määrä jäisi niin vähäiseksi, ettei niillä olisi tilastollista merkitystä. Näin kävi ensimmäisessä kyselyssä syksyllä 2017.

Asiakastyytyväisyyskyselyt vuonna 2020

Asiakastyytyväisyyskyselyjä tehtiin viime vuonna tammikuussa, elokuussa ja marraskuussa. Maaliskuussa aloitettu asiakastyytyväisyyskysely jouduttiin keskeyttämään koronan aiheuttaman matkustajakadon vuoksi. Tammi- ja elokuun kyselyt tehtiin sopimuksen mukaan vain bruttosopimusliikenteessä ja marraskuun kysely kaikilla paikallisliikenteen linjoilla 1-40.

Kyselyt toteuttivat voimassa olevan sopimuksen mukaisesti Feelback Oy linja-autoissa haastattelijoiden jakamalla kyselylomakkeilla. Elokuussa ja marraskuussa vastaajille jaettiin jokaiselle oma kynä koronan leviämisenkin pienentämiseksi. Tyytyväisyyttä mitattiin arvosana-asteikolla 0-5, jossa arvosanaa 4,2 pidetään yleisesti jo erinomaisena.

Tyypillisin vastaaja oli kuopiolainen 15-24 -vuotias nainen.

Kyselyjen tulokset

	1/2020	8/2020	11/2020	Keskiarvo
Vuoroa koskevat kysymykset				
Kuljettajan ajotapa	4,48	4,48	4,47	4,48
Kuljettajan ystävällisyys	4,35	4,38	4,26	4,33
Vuoron täsmällisyys	4,32	4,53	4,48	4,44
Linja-auton siisteys ja matkustusmukavuus	4,40	4,39	4,26	4,35
Yleiset kysymykset				
Yleisarvosana Vilkku-liikenteelle	4,26	4,30	4,28	4,28
Tiedon saatavuus aikatauluista ja reiteistä	4,40	4,45	4,47	4,44
Lipputuotteet ja niiden saatavuus	4,33	4,35	4,30	4,33
Reitit ja aikataulut	4,03	4,20	4,16	4,13
Vastine rahoille	4,12	4,21	4,19	4,17

Kuljettajien ajotapa on arvioitu erinomaiseksi jokaisessa kyselyssä vuodesta 2017 alkaen. Sille annettu arvosana on ollut selkeästi paras kaikista kysymyksistä. Samoin kuljettajien ystävällisyys koetaan erinomaiseksi, jota se on ollut lähes jokaisessa kyselyssä koko ajan. Vilkun kuljettajien ammattitaito on korkealla tasolla.

Vilkku-liikenteen yleisarvosanan trendi on ollut kasvava, joka viestii kehittämistyön edenneen oikeaan suuntaan. Kokonaispalvelua on parannettu vuorotarjonnan lisäämisellä sekä matkustajainformaation parantamisella. Reaaliaikainen matkustajainformaatio ja siihen liittyvät muut palvelut ovat helpottaneet tiedon saamista ja sitä kautta matkustamista. Nettikaupan kehittäminen on puolestaan helpottanut lippujen hankkimista.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

8 §

— Vilkku-liikenteelle eri tyytyväisyyskyselyissä annettu yleisarvosana

Paikallisliikenteen reitit ja aikataulut ovat saaneet kyselyissä huonoimmat arvosanat. Yli neljän arvosanoja voidaan pitää kuitenkin hyvänä arvosana palvelussa, jossa ratkaisut perustuvat joukkojen liikkumistarpeisiin, eikä kaikkia yksittäisiä tarpeita voida ottaa huomioon.

Paikallisliikenteen asiakashintoja ei ole korotettu vuosiin. Asiakkaat kokevatkin saavansa hyvän vastineen rahoilleen keskiarvolla 4,17. Yleinen kustannustason nousu ja kaupungin taloudellinen tilanne lisäävät kuitenkin tarvetta tarkistaa asiakashintoja.

Valmiutta lisähinnan maksamisesta nykyistä ympäristöystävällisemmästä palvelusta on kartoitettu jokaisessa viime vuoden kyselyssä. Vastausten perusteella halukkuutta löytyy jonkin verran, naisilla lähes kaksinkertaisesti miehiin verrattuna. Noin kolmannes olisi valmis maksamaan 0,05-0,50 euroa nykyistä enemmän kerta- ja arvolipusta ja 0,05-5,00 euroa kausilipusta. Yli kolmannes vastaajista ei kuitenkaan olisi valmis maksamaan yhtään lisää.

Vaikutusten arviointi

Esitys

Esitän, että joukkoliikennelautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Liitteet

- 2 6558/2017 1/2020 Asiakastyytyväisyyskyselyjen raportti
- 3 6558/2017 8/2020 Asiakastyytyväisyyskyselyjen raportti
- 4 6558/2017 11/2020 Asiakastyytyväisyyskyselyjen raportti

Valmistelija

Seija Pasanen
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5424

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

8 §

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

9 §

§ 9

Asianro 509/08.01.00/2018

Kuopion ja Siilinjärven yhteistoimintasopimuksen toteutuminen vuonna 2020**Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi
Henkilökuljetusten järjestäminen**

Kuopion kaupunginvaltuuston ja Siilinjärven kunnanvaltuuston vuonna 2011 hyväksymässä yhteistoimintasopimuksessa on sovittu joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen lakisääteisistä sekä kuntien keskenään sopimista joukkoliikenteen tehtävistä Kuopion ja Siilinjärven alueella 1.1.2012 alkaen.

Sopimusta päivitettiin vastaamaan uudistunutta lainsäädäntöä ja käytäntöjä joukkoliikennelautakunnan päätöksellä 25.10.2018 (56 §). Sopimuksen mukaan lakisääteisten viranomaistehtävien ja muiden yhdessä sovittujen joukkoliikenteen kehittämistehtävien hoitamisessa vastuukuntana on Kuopion kaupunki.

Tarkistettu sopimus on liitteenä 1.

Sopimuksen seuranta

Sopimuksen kohdan 6 mukaan sopimuksen toteutumista seurataan kerran vuodessa pidettävässä arviointikokouksessa, jonka Kuopion kaupunkiympäristön palvelualueen joukkoliikenneyksikkö järjestää.

Arviointikokous vuoden 2020 toiminnasta pidettiin 9.2.2021. Muistio kokouksesta on liitteenä 2.

Yhteistoiminnan tavoitteet ja yleiset periaatteet

Yhteistoiminnan tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti sekä kehittää ja koordinoida seudullista joukkoliikennettä ja kuntien henkilökuljetuksia siten, että palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja taloudellisesti.

Palvelutarjontaa on kehitetty hyväksytyn palvelutason mukaisesti kilpailutamalla siten, että eri kokoisilla toimijoilla on ollut mahdollisuus osallistua kilpailuun. Kilpailu alueella on säilynyt eikä hintataso tarjouksissa ole noussut. Paikallisliikenteessä kustannukset jopa laskevat hiukan nykyliikenteestä. Lisäksi koululaiskuljetusten suunnittelua ja hankintoja on koordinoitu joukkoliikennepalvelujen kanssa. Siilinjärvi on itse suunnitellut ja hankkinut kiinteästi koulutyöhön liittyvät erillisesti järjestetyt koululaiskuljetukset. Koska järjestely on toiminut hyvin, ei tehtäviä ole siirretty Kuopiolle, vaikka sopimus antaisi siihen mahdollisuuden.

Toiminnassa on noudatettu Kuopion kaupungin hallintosäätöä ja kaupunkiympäristön palvelualueen toimintasäätöä.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

9 §

Yhteistoimintasopimuksen mukaiset tehtävät

Joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena on Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta. Asiantuntijapalveluista ja asioiden valmistelusta vastaa joukkoliikenneyksikkö yhteistyössä Siilinjärven joukkoliikennevastaavan kanssa.

Alkuvuodesta 2020 kilpailutettiin paikallisliikenteestä kohde 3 (linjat 5, 6, 6X, 7, 9, 19 ja 23) sekä kohde 4 (linjat 2 (talvi), 16, 20, 21, 22 ja 29) bruttoliiikennesopimukseen perustuen. Loppuvuodesta kilpailutettiin bruttosopimuksilla maaseutuliikenteestä Vehmersalmen liikenne sekä Maaningan kutsuohjattu asiointiliikenne.

Valtakunnallisen koronatilanteen vuoksi kesäaikatauluihin siirryttiin joukkoliikennelautakunnan päätöksellä 26.3.2020 reilut kaksi kuukautta etujajassa. Kesäliikenteessä on automäärä talvikautta pienempi, jonka vuoksi tästä saatiin kustannussäästöjä paikkaamaan matkustajakadon aiheuttamia lipputulomenetyksiä. Traficom myönsi aiesopimuksen mukaisen joukkoliikenteen valtionavun lisäksi valtionapua lipputulovähennykseen.

Muilta osin alueen sopimusliikenne toimi suunnitellun mukaisesti. Kokonaislinjakilometrit vähenivät koronan vuoksi 0,4 % edellisestä vuodesta. Paikallisliikenteessä linjakilometrit lisääntyivät reilun prosentin mm. linjan 5 lisätyn tarjonnan vuoksi. Paikallisliikenteen kesä- ja talviliikenne hoidettiin pääosin ennen koronaa tehtyjen suunnitelmien mukaisesti. Maaseutuliikenteen vähenemä syntyi kevään koronatauosta. Kokonaismatkustajamäärä jäi 5,225 miljoonaan, joka on 29 % vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Joukkoliikenneohjelma 2030 hyväksyttiin Kuopion kaupunginhallituksessa 8.6.2020 tavoitteellisena ohjelmana joukkoliikenteen kehittämistyölle. Ohjelman mukaan tavoitteena on yksi yhteinen työssäkäyntialueen maksuvyöhyke. Ennen päätöstä maksuvyöhykkeistä laaditaan uusi selvitys, jonka perusteella päätös maksuvyöhykkeistä tehdään.

Vuoden 2020 loppupuolella käynnistyi Paikallisliikenneliiton tilaamana selvitystyö joukkoliikenteen alennuslippujen perusteista ja vaikutuksista, johon Kuopio osallistui kuuden muun kaupunkiseudun kanssa.

Pohjois-Savon Elyn luovuttua Waltista Kuopion työssäkäyntialueella siirtyi sen järjestämä liikenne Kuopion Walttiin kesäkauden 2020 alussa. Tämän vuoksi Kuopion maksuvyöhykkeisiin tehtiin muutoksia. Muutoksella yhtenäistettiin lipputuotteet alueen asiakkaille ja parannettiin matkustajainformaatiopalveluita. Tästä solmittiin yhteistyösopimus, jonka lautakunta hyväksyi 22.10.2020.

Palautteita palveluista tuli vuoden 2020 aikana 923 kappaletta, joka on edellistä vuotta 35 % vähemmän. Palautteisiin vastattiin keskimäärin kuudessa päivässä.

Asiakastyytyväisyyskyselyjä tehtiin paikallisliikenteessä tammikuussa, elokuussa ja marraskuussa. Maaliskuussa aloitettu asiakastyytyväisyyskysely jouduttiin keskeyttämään koronan aiheuttaman matkustajakadon vuoksi. Kyselyissä annetut hyvät arvosanat (kaikki yli neljä) osoittavat joukkoliikenteen kehittämistyön olleen oikean suuntaista. Kyselyissä kartoitettiin

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

9 §

myös halukkuutta maksaa lisähintaa nykyistä puhtaammasta paikallisliikenteestä.

Viisaan liikkumisen hankkeen jatkeena käynnistyi Källi -hanke huhtikuun alussa. Hanke saa ELY-keskukselta valtionapua 70 % toteutuvista kustannuksista. Lisäksi Kuopio osallistui Keskisuurten kaupunkiseutujen digitalisaatiohankkeeseen, jossa kehitetään Waltti -järjestelmää tunnistepohjaisuuteen. Kuopiossa on tavoitteena siirtyä tunnistepohjaisuuteen kesällä 2021.

Yhteiset toimitukset

Joukkoliikennelautakunnan kokoonpanossa tapahtui kesällä muutos, kun Samuli Voutilalle myönnettiin ero lautakunnan jäsenyydestä ja tilalle tuli Risto Pirinen. Lautakunta kokoontui seitsemän kertaa, ja päätöspykälää syntyi 44. Kokoukset pidettiin koronan vuoksi etäkokouksina. Esittelijänä kokouksissa oli joukkoliikennepäällikkö.

Talous ja kustannusten jako

Joukkoliikenteen kehittämisestä ja rahoituksesta Liikenneviraston ja Pohjois-Savon Ely:n kanssa vuosille 2019 - 2020 solmitun aiesopimuksen mukaan harkinnanvaraista joukkoliikenteen valtionapua saatiin 1 040 000 €. Valtionapu jaettiin kuntien kesken avoimen joukkoliikenteen toteutuneiden kustannusten suhteessa. Koronan aiheuttamiin lipputulomenetyksiin saatiin valtionapua 1 416 000 €, joka jaettiin lipputulomenetyksien suhteessa. Lisäksi valtionapua saatiin lippu- ja maksujärjestelmän kehittämiseen Keskisuurten kaupunkiseutujen digitalisaatio -hankkeen kautta 79 046 €, joka jaettiin asukaslukujen suhteessa.

Yhteisen liikenteen kustannukset jaettiin sopimuksen mukaisesti matkustuksen suhteessa lautakunnan 25.1.2018 vahvistamien %-osuuksien suhteessa ja viranomaistoiminnan kustannukset asukaslukujen (Siilinjärvi 15 %, Kuopio 85 %) suhteessa. Laskutus tehtiin neljännesvuosittain.

Joukkoliikenteen talousarviot 2021 lautakunta hyväksyi osaltaan 22.10.2020. Talousarvion sisältämillä määrärahoilla turvataan edellytykset yhteistoiminnan hoitamiseen.

Neuvottelu- ja lausuntomenettely

Kuopio, Jyväskylä ja Lahti on hyväksytty uusiksi MAL (maankäyttö, asuminen, liikenne) -sopimuskaupunkiseuduksi. Kuopio on osaltaan neuvotellut eri ministeriöiden, Väyläviraston, Traficom, Ely -keskuksen, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ja Kuopion seudun kuntien kanssa Kuopion seudun MAL -sopimuksen sisällöstä. Pohjois-Savon liitto on osallistunut neuvotteluihin asiantuntijana.

Liikenteen muutoksista on neuvoteltu muiden kuntien, toimivaltaisten viranomaisten ja liikennöitsijöiden kanssa. Sopimusliikennöitsijöiden kanssa on pidetty liikennöitsijäpalavereita.

Koronan aiheuttamien liikennemuutosten korvauksista neuvoteltiin liikennöitsijöiden kanssa Traficom ja joukkoliikennelautakunnan tekemien linjausten pohjalta (force majeure -tilanne) toteutuneen liikenteen osalta.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

9 §

Pohjois-Savon Ely -keskuksen kanssa neuvoteltiin Waltti -järjestelmään liittyvien tehtävien ja kustannusten jaosta yhteistyösopimuksen solmimista varten. Lisäksi joukkoliikenneyksiköstä on osallistuttu Elyn järjestämiin alueellisen joukkoliikennetyöryhmän kokouksiin.

Vaikutusten arviointi

Esitys

Esitän joukkoliikennelautakunnalle, että se hyväksyy vuoden 2020 Kuopion kaupunkiseudun viranomaistoiminnan yhteistoimintasopimuksen mukaiseksi.

Liitteet

5 509/2018 Liite 1 Yhteistoimintasopimus
6 509/2018 Liite 2 Muistio

Valmistelija

Seija Pasanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5424

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

10 §

§ 10

Asianro 1913/08.01.00/2021

Tunnistepohjaisen Waltti -lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönotto Kuopion seudun joukkoliikenteessä**Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi
Henkilökuljetusten järjestäminen**

Taustaa

Tunnistepohjaiseen lippu- ja maksujärjestelmään siirtyminen tarkoittaa perinteisestä korttipohjaisesta järjestelmästä matkatilipohjaiseen (=tunniste) järjestelmään siirtymistä. Muutoksen taustalla vaikuttaa laki liikenteen palveluista. Se velvoittaa liikennepalveluita tarjoavan toimijan käyttämään tunnistepohjaista lippu- ja maksujärjestelmää, jossa matkustusoikeudet ja -käyttötiedot tallennetaan taustajärjestelmään.

Perinteisessä korttipohjaisessa järjestelmässä tieto arvosta tai tuotteen voimassaoloaika on ollut kirjoitettuna kortille ja näiden tietojen muuttaminen on vaatinut kortin kirjoittamisen tai lukemisen lukijalaitteilla asiakaspalvelupisteissä tai latauslaitteilla. Tieto asiakkaasta on ollut Waltin taustajärjestelmässä.

Matkatilipohjaiseen järjestelmään siirryttäessä tieto matkustusoikeudesta siirtyy kortilta taustajärjestelmään, jolloin matkakortille jää vain asiakasta vastaava tunniste (ID). ID:nä voi jatkossa toimia myös esimerkiksi QR -koodi. Tämä mahdollistaa matkustajalle eri tapoja tunnistautua sekä mahdollisuuden tarjota asiakkaille tulevaisuudessa entistä monipuolisempia joukkoliikenteen lipputuotteita. Asiakas voi olla jatkossakin edelleen tunnistettu tai anonyymi.

Waltti -järjestelmän siirtäminen tunnistepohjaisuuteen pyritään toteuttamaan Waltti -seuduilla pääsääntöisesti vuoden 2021 aikana. Ensimmäiset Waltti -kaupunkiseudut siirtyvät tunnistepohjaiseen järjestelmään keväällä 2021.

Muutokset asiakkaalle

Matkustajan ei käytännön tasolla pitäisi huomata muutosta. Nykyisten matkakorttitietojen siirtäminen tilipohjaiseksi tapahtuu Waltin taustajärjestelmien kautta. Tuotteiden ostaminen verkkokaupassa, asiakaspalvelupisteissä, ajoneuvoissa ja kioskeilla tapahtuu nykyisellä totutulla tavalla. Myös matkustaminen tapahtuu totutulla tavalla.

Muutokset liikennöitsijälle

Keskeisin varmistettava asia on liikennöitsijöiden ajoneuvolaitteiden valmius toimia tunnistepohjaisessa matkustuksessa, niin että ajoneuvolaitteet pystyvät lukemaan asiakastunnisteita online ja offline tilanteissa. Kuopion seudulla Waltti -tuotteet ovat käytössä nykyisellään kaupungin tilaamassa avoimessa joukkoliikenteessä, osassa ELY-keskuksen tilaamia liikenteitä, sekä osassa markkinaehtoisia liikenteitä.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

10 §

Kaupungin ja ELY -keskuksen tilaamissa Waltti -liikenteissä on jo kilpailu-
tuksissa vaadittu tunnistepohjaisuutta tukevat ajoneuvolaitteet. Lisäksi
markkinaehtoisten liikennöitsijöiden osalta on käyty alustavaa vuoropuhe-
lua, jotta Waltti -tuotteet toimivat jatkossakin myös heidän liikenteissään.

Muutoksen läpiviennin aikana tulee myös huomioida mahdolliset matkus-
tusoikeuden varmistamiseen liittyvät muutokset ja viestiä liikennöitsijöitä
näiltä osin. Näin varmistamme, että mahdollisten häiriötilanteiden sattues-
sa matkustaminen tapahtuu sujuvasti ja ongelmatapaukset saadaan pai-
kannettua helposti.

Käyttöönotto ja vaikutukset

Kuopion seudun joukkoliikenteessä tullaan aloittamaan siirtyminen tunnis-
tepohjaiseen Waltti -lippu- ja maksujärjestelmään kesäliikenteiden alkaes-
sa 7.6.2021. Siirtymän myötä kausituotteet tulevat siirtymään tunnis-
tepohjaisiksi. Myös arvotuotteet siirtyvät tunnistepohjaisiksi, mikäli tuotan-
toratkaisut ovat valmiit.

Tunnistepohjaiseen Waltti -järjestelmään siirtyminen on järkevää toteuttaa
Kuopion seudulla yhdellä kertaa, jotta lipputuotteiden toiminta alueen kai-
kissa Waltti -liikenteissä voidaan varmistaa tasapuolisesti. Jouhevalla siir-
tymällä nopeutetaan myös korttipohjaisen Waltti -järjestelmän vaiheittais-
ta alasajoa. Näin ei tarvita ylläpitää kahta eri järjestelmää rinnakkain, joka
taas edelleen luo säästöjä. Tunnistepohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän
uskotaan myös helpottavan joukkoliikenteen käyttöä sekä tarjoavan tule-
vaisuudessa entistä monipuolisempia palveluita asiakkaille. Vaikutukset
ovat myös tältä kannalta talous- ja ympäristövaikutuksiltaan positiivisia.

Vaikutusten arviointi**Esitys**

Esitän, että suunnitelma tunnistepohjaisen Waltti -lippu- ja maksujärjes-
telmän käyttöönotolle Kuopion seudulla viedään tiedoksi Kuopion kaupun-
kiseudun joukkoliikennelautakunnalle.

ValmistelijaJukka Marko Tapio Räsänen
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5008

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen

Päätös

Merkitään, että joukkoliikennesuunnittelija Jukka Räsänen esitteli asiaa.

Esittelijä muutti esitystekstin ensimmäisen kappaleen viimeisen lauseen
muotoon: Se velvoittaa liikennepalveluita tarjoavan toimijan käyttämään
lippu- ja maksujärjestelmää, jossa matkustusoikeudet ja -käyttötiedot tal-
lennetaan taustajärjestelmään.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

11 §

§ 11

Asianro 1927/08.01.00/2021

Kuopion ja Siilinjärven kaupunki- ja maaseutuliikenteet kesäkaudelle 2021**Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi
Henkilökuljetusten järjestäminen**

Kuopion ja Siilinjärven kaupunki- ja maaseutuliikenteisiin esitetään muutoksia kesäaikataulukaudelle 2021 (7.6. - 11.8.2021). Liitteenä olevissa liikennöintisuunnitelmissa on esitetty mm. pieniä lähtöaikamuutoksia aikatauluvarmuuden parantamiseksi sekä vuorolisäyksiä sunnuntaiaikatauluihin linjalla 5.

Alla on lueteltu tarkemmat kuvaukset esitettävistä muutoksista kohteittain. Kustannusvaikutukset on esitetty lopun yhteenvedossa ja tarkemmin liitteenä olevassa taulukossa. Keväällä 2020 kilpailutettujen kaupunkikohteen (3-4) osalta ei taulukossa esitetä muutuskustannuksia, koska kohteiden uudet hinnat ovat määräytyneet kilpailussa. Jatkossa kohteen liikenteiden suoritteiden muutoksia verrataan kesäkauden 2020 ja talvikauden 2021-2022 suoritteisiin.

Muutokset toteuttavat joukkoliikenneohjelman palvelutasomäärittelyissä asetettuja tavoitteita.

Kaupunkiliikenne

Kohde 1

Linja 1: Rönö – keskusta – Niirala

Linja 3: Pappilanmäki / Haapaniemi – keskusta

Linjan 3 M-P++ vuorot torilta Haapaniemelle olivat toistuvasti myöhässä lähdöltään kesällä 2020. Torin lähtöaikoja Haapaniemelle linjalla 3 myöhennetään 2 minuutilla, jotta aikataulut vastaavat paremmin todellisuutta.

Kohde 2

Linja 4: Neulamäki – keskusta – Kelloniemi

Linja 8: Neulamäki – keskusta – Kelloniemi

Linja 14: Kelloniemi – Savilahti (ei liikennettä kesällä)

Linjan 4 M-P++ klo 6:20Y KYSin pihan kautta kulkeva vuoro Neulamäestä Kelloniemeen esitetään talvikauden tapaan muutettavaksi kulkemaan linjan 4 normaalia reittiä vuoron nopeuttamiseksi. Vuoro on Viestikadun pysäkillä n. klo 6:40, josta on n. 300 metrin matka KYSin pääoville.

Linjalta 4 esitetään muutettavaksi normaalille reitille myös seuraavat KYSin pihan kautta kulkevat vuorot:

- M-P++ klo 7:05 keskustasta Neulamäkeen kulkeva vuoro aikataulusyistä (KYSin pihalta keskimäärin 1 matkustaja).

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

11 §

- L++ klo 7:13 keskustasta Neulamäkeen kulkeva vuoro vähäisten KY-Siltä nousevien matkustajien vuoksi (KYSin pihalta keskimäärin 0,4 matkustajaa).

Linjan 4 M-S++ myöhäisillan lähtöaikoja Neulamäestä aikaistetaan 2 minuutilla, jolloin lähtöajat ovat samaa xx:25 rytmiä kuin aikaisemmillä vuoroilla. Linjan 8 M-L++ myöhäisillan lähtöaikoja Neulamäestä aikaistetaan 2 minuutilla aikataulujen selkeyden vuoksi.

Linjalla 4 oli kesällä 2020 sunnuntaisin alkuillasta ongelmia aikataulussa pysymisen kanssa. Linjalle lisätään S++ klo 18:55 vuoro Neulamäestä ja muutetaan autokiertoja siten, että kierrosaikaa saadaan aikaisempaa enemmän klo 20 saakka. Sama muutos tehtiin talvikauteen.

M-P++ linjan 8 keskustasta Kelloniemeen klo 6:30 lähtevää vuoroa myöhennetään 5 minuutilla, jotta vaihtoyhteys toteutuu linjalta 5.

L++ linja 4 keskustasta Kelloniemeen klo 6:30 lähtevää vuoroa myöhennetään 5 minuutilla, jotta vaihtoyhteys toteutuu linjalta 5.

Kohde 3-4

Linja 5: Puijonlaakso – keskusta – Saaristokaupunki – Petonen

Linja 6: Puijonlaakso – keskusta – Saaristokaupunki – Petonen

Linja 7: Rypysuo – keskusta – Särkiniemi – Rauhalahdi

Linja 9: Päiväranta – Rypysuo – keskusta – Särkiniemi – Jynkkä (ei liikennettä kesällä)

Linja 16: Petonen – Jynkkä – keskusta

Linja 19: Saaristokaupunki – Jynkkä (ei liikennettä kesällä)

Linja 20: Päiväranta – Niuva – KYS - keskusta

Linja 21: Pirttiniemi – keskusta – Inkilänmäki – Päiväranta

Linja 22: Pirtti – keskusta

Linja 23: Petonen – keskusta – Itkonniemi

Linja 29: KYS – Savilahti – Saaristokaupunki

Kohteiden 3-4 liikenteet on kilpailutettu ja Sansia tehnyt päätöksen liikenteiden hankkimisesta tarjouskilpailujen perusteella. Alla selostus kilpailutusmateriaaleihin tehdyistä aikataulu-muutoksista edelliseen kesäaikataulukautteen 2020 verrattuna.

Linjoille 5 ja 6 tehdään muutoksia sunnuntain aikatauluihin. Linja 6 yhdistetään sunnuntaisin linjan 23 kanssa Pyöröllä samaan tapaan kuin linjoja on liikennöity maanantaista lauantaihin. Savilahden suunnalta Petoselle tuleva linjan 23 auto jatkaa Pyörönkaarelta linjana 6 Saaristokaupungin kautta keskustaan ja toiseen suuntaan linjan 6 auto jatkaa Pyörönkaarelta Savilahden suuntaan linjana 23. Linjareittien yhdistämisen myötä linjojen 6 ja 23 aikatauluihin tehdään muutoksia.

Linjalle 5 lisätään vuorotarjontaa sunnuntaisin noin klo 9-18 välisenä aikana, kun tunnin vuoroväli muutetaan 30 minuutin vuoroväliseksi. Samalla tehdään muutoksia aikatauluihin aikataulujen porrastamiseksi linjan 6 kanssa.

Linjan 5 M-S++ klo 5:42 ja 6:42 vuorot Puijonlaaksosta Petoselle muutetaan lähtemään klo 5:47 ja 6:47, jotta vuorojen lähtöajat ovat yhtenäisiä talvikauden lähtöaikojen kanssa.

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

11 §

Linjan 20 S++ vuorot 6:40 ja 7:38 muutetaan lähtemään keskustasta samaan rytmiin 6:37 ja 7:37. Samalla parannetaan mahdollisuuksia ehtiä esim. KYS:lle töihin klo 7 aikoihin alkaviin työvuoroihin.

Linjan 21 L++ klo 6:05Y vuoro Pirttiniemestä siirretään lähtemään talven aikataulurytmin mukaisesti 6:10 Y ja klo 6:25 lähtevä vuoro myös talven mukaisesti 6:35.

Linjan 21 M-P++ 6:25 lähtöaikaa Pirtistä aikaistetaan 5 min lähtemään 6:20, jotta vuorolla ehtii paremmin töihin klo 7 aikoihin Savilahden ja keskustan alueille.

Linjoille 16,20 ja 21 on kilpailutuksissa suunniteltu kesä- ja talvikausille samat aikataulurytmit lauantaihin ja sunnuntaihin. Em. linjojen osalta muutokset kesäkaudelle 2021 ovat seuraavat:

- Linja 16 L++ keskusta- Petonen lähtöaikojen myöhäistetään 5 minuutilla aikataulurytmiin XX:10 ja XX:40
- Linja 20 L++ Päiväranta – keskusta lähtöaikojen myöhäistetään 5 minuutilla aikataulurytmiin XX:10 ja XX:40
- Linja 21 L++ Pirttiniemi- keskusta-Päiväranta lähtöaikojen myöhäistetään 5 minuutilla aikataulurytmiin, Pirttiniemi XX:10 ja XX:40, keskusta XX:20 ja XX:50.

Linjoilla 16, 20 ja 21 on ollut kesään 2021 asti sunnuntaisin yhteinen autokierto linjan 23 kanssa. Kilpailutusten myötä linjat 6 ja 23 jakavat saman autokierron sunnuntaissa. Linjan 23 jäädessä pois autokierroista loput linjat muodostavat oman autokierron ja se on antanut mahdollisuuden tarkastella linjojen aikataulutusta mm. porrastamaan paremmin saman suuntaisten linjojen kanssa sunnuntaisin (linjat 16 ja 21 Petosen suuntaan). Alla lueteltu aikatauluihin tulevat muutokset:

- Linja 16 S++ Keskusta- Petonen myöhäistetään 5 minuutilla aikataulurytmiin XX:25, Petonen- Keskusta myöhäistetään 5 minuutilla aikataulurytmiin XX:00.
- Linja 20 S++ keskusta- Päiväranta aikaistetaan 3 minuutilla aikataulurytmiin XX:35, Päiväranta- keskusta myöhäistetään 5 minuutilla aikataulurytmiin XX:55.
- Linja 21 S++ aikataulujen muutokset seuraavasti: Pirttiniemi-Keskusta myöhäistetään 5 minuutilla XX:55>XX:00, Keskusta-Päiväranta myöhäistetään 5 minuutilla XX:33>XX:38, Päiväranta- keskusta aikaistetaan 3 minuutilla XX:58>XX:55, Keskusta-Pirtti aikaistetaan 3 minuutilla XX:20>XX:17.

Talvikaudella 2020-2021 poistettiin linjalta 21 KYS:n kierroksia aikatauluvarmuuden ja matkustuksen sujuvuuden parantamiseksi. Samat muutokset on hyvä tehdä myös kesäkauden liikenteisiin samoin perustein. Edellä mainituin perustein seuraavilta vuoroilta esitetään KYS:n kiertojen poistoja kesäkaudelle 2021 linjalta 21:

- M-P++ Pirttiniemi- Keskusta klo 6:20, 14:05 ja 20:05 vuoroilta
- M-P++ keskusta- Pirttiniemi klo 7:20 ja 15:20
- L++ keskusta- Pirttiniemi klo 7:00 ja 15:00
- L++ Pirttiniemi- keskusta klo 14:10.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

11 §

Linjalle 22 M-P++ lisätty vuoro Pirtti-keskusta välille klo 17:35 autokierrollisista syistä.

Kohde 5

Linja 2: Rahusen kangas – keskusta

Linja 10: Puijo – keskusta

Linja 30: Panninniemi – Siilinjärvi – Kuopion keskusta – Haapaniemi (ei liikennettä kesällä)

Linja 31 Leppäkaarre – Siilinjärvi – Vuorela – Kuopion keskusta – Matkus – Hiltulanlahti

Linja 32 Leppäkaarre – Siilinjärvi – moottoritie – Kuopion keskusta – Savilahti

Linja 35 Harjamäki – Siilinjärvi – Toivala – Kuopion keskusta – Savilahti (– Matkus)

Linja 40 Leppäkaarre – Siilinjärvi – Lentoasema – Kuopion keskusta – Savilahti

Linja 31 M-P++ 5:27 vuoron lähtöaikaa Simonsalosta aikaistetaan 3 minuutilla. Kuopion torin lähtöaikaa Hiltulanlahden aikaistetaan 6:25 > 6:20, KYS:n kierros esitetään poistettavaksi ja vuoro ajetaan Matkukselta suoraan Postikeskukselle. Vuoro jatkaa Postikeskukselta tarvittaessa Hiltulanlahden liikenneympyrään. Nämä muutokset on tehty talvikaudelle 2020-2021 ja niillä on saatu parannettua töihin ehtimisen varmuutta Postikeskukselle klo 7:ksi.

Linjalle 31 M-P++ lisätään uusi vuoro välille Matkus-keskusta klo 20:40. Matkuksen muutettua aukioloaikojaan työntekijöille on tarpeen järjestää töistä paluuvuoro, jotta odotusaika ei kävisi kohtuuttoman pitkäksi. Talvikaudelle 2020-2021 lisättiin vastaava vuoro kesken aikataulukauden.

Linjoilla 31 ja 35 aikaistetaan Matkukselta Hiltulanlahden suuntaan lähtevien vuorojen aikatauluja, jotta Matkuksen yli menevien matkustajien ei tarvitsisi odotella ajantasausta Matkuksella. Lisäksi parannetaan vuorojen ehtimistä seuraaville lähdöilleen. Alla lueteltuna säädettävät vuorot:

- Linja 31 M-S++ aikataulurytmin runkovuorot XX:45>XX:43
- Linja 35 M-S++ aikataulurytmin runkovuorot XX:20> XX:18
- Linja 35 M-P++ 7:15 ja 8:15 lähtevät vuorot muutetaan lähtemään 7:10 ja 8:10.

Linja 31 M-L++ Matkus- Keskusta välillä 7:15-9:15 vuoroja aikaistetaan 2 minuutilla, jotta aamuruuhkassa vuorot eivät joutuisi tasaamaan aikaa Matkuksella, eikä siitä eteenpäin olevilla ajantasauspysäkeillä. Näin parannetaan Savilahden ja keskustan alueille töihin ehtimistä.

Linja 35 M-L++ Toivalan lähtöaikaa Siilinjärven suuntaan myöhennetään minuutilla, jotta aikataulut vastaavat paremmin todellisuutta.

Linja 40 M-P++ lentoasemalta 8:45 lähtevä vuoro esitetään poistettavaksi toistaiseksi. Vallitsevassa tilanteessa lentojen aikataulut vaihtelevat päivittäin ja osuvat harvoin ruuhkalennolle lisätyn lisävuoron kanssa yksiin.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

11 §

Maaseutuliikenteet

Kohde M1

Linja 71 Hirvilahti – Kuopio

M-P++ vuorot siirretään Matkakeskuksella liikennöitäväksi Puijonkadun pysäkkien sijaan aseman linja-autolaitureista.

Kohde M2

Linja 74 Sotkanniemi-Kuopio

Linja 75 Kurkimäki- Kuopio

M-P++ vuorot siirretään Matkakeskuksella liikennöitäväksi Puijonkadun pysäkkien sijaan aseman linja-autolaitureista.

Kohde M6

Linja 61 Kuopio – Nilsia (– Tahko)

Linja 61 M-P++ 6:45 vuoron Kuopion matkakeskuksen aikaa muutetaan 5 min aiemmaksi 7:45> 7:40. Tämä vastaa paremmin toteutuneita ajoaikoja ja Niiralan ja Savilahden suuntaan jatkaville matkustajille ei tule turhaa odotusta.

Kohde M8

Linja 81 Riistavesi – Kuopio

Linja 82 Kuopio – Vehmersalmi

Linja 82 M-P++ vuorojen ajoaika säädetään vastaamaan paremmin toteutuneita ajoaikoja. Kuopio- Kylmälahti väli kaikilla vuoroilla 20 min. Oli ennen 16:20 vuorolla 25 min. Kylmälahti- Kortejoki väli muutetaan 10 minuutista 5 minuuttiin kaikilla vuoroilla. Kuopio – Vehmersalmi välin ajoajaksi muutetaan 55 min kaikilla vuoroilla.

Linja 82 M-P++ 14:20 Vehmersalmi- Koistinlahti vuoron lähtöaika aikais- tetaan 5 minuutilla, jotta Koistinlahteen menijöiden odotusaika Vehmersalmessa saadaan lyhyemmäksi ja varmistetaan bussin ehtiminen seuraavalle lähdölle Vehmersalmelta.

Muutosten kustannukset

Liikennöintisuunnitelmiin tehdyt muutokset nostavat liikennöinnistä maksettavia liikennöintikorvauksia kesäkauden aikana n. 250 €.

Vaikutusten arviointi

Esitys on ilmasto- ja yritysvaikutuksiltaan positiivinen, koska muutoksilla parannetaan joukkoliikennejärjestelmän selkeyttä ja käytettävyyttä.

Esitys

Esitän, että joukkoliikennelautakunta hyväksyy liitteenä olevat liikennöintisuunnitelmat kesäkaudelle 2021, joihin sisältyvät edellä esitetyt muutokset.

Valmistelija

Tero Myyryläinen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5329

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

11 §

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen

Päätös

Merkitään, että joukkoliikenneinsinööri Tero Myyryläinen esitteli asiaa.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

12 §

§ 12

Asianro 1719/08.00.00/2021

Joukkoliikenteen alennuslippujen perusteet ja vaikutukset -raportti**Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi
Henkilökuljetusten järjestäminen**

Kaupunkiseutujen joukkoliikenteen toimivaltaiset viranomaiset saavat säännöllisesti ehdotuksia erilaisten joukkoliikenteen alennuslippujen käyttööntamisesta. Ehdotuksia on perusteltu sekä liikenne- että sosiaalipoliittisilla näkökulmilla.

Niinpä viranomaiset katsoivat tarpeelliseksi laatia yhteisen selvityksen nykyisistä alennuskäytännöistä. Toiveena oli saada tukea alennuslippuesitysten käsittelyyn, vaikka lopulliset päätökset alennuksista tehdäänkin poliittisissa toimielimissä. Suomen Paikallisliikenneliitto ry tilasi loppuvuodesta 2020 Ramboll Oy:ltä selvitystyön alennuslippujen perusteista ja vaikutuksista yhdessä seitsemän kaupunkiseudun kanssa. Kuopion lisäksi työssä olivat mukana HSL, Tampere, Turku, Oulu, Lahti ja Jyväskylä.

Työn tavoitteena oli tuottaa tietoa alennuslippujen perusteluista ja vaikutuksista eri näkökulmista joukkoliikenneviranomaisten käytettäväksi alennuksiin kohdistuviin toiveiden ja aloitteiden käsittelyssä.

1. Asiakashintojen alennuksista

Raportissa tarkasteltiin joukkoliikenteen alennuslippuja osana joukkoliikenteen sääntelyä eli julkisen vallan puuttumisena markkinoiden toimintaan tärkeiden päämäärien saavuttamiseksi.

Alennuksilla kohdistetaan joukkoliikenteen subventiota johonkin käyttäjäryhmään muita ryhmiä enemmän. Niiden tavoitteena on yleensä kysynnän kasvattamisen lisäksi joukkoliikenteen taloudellinen tehokkuus ja tasapaino sekä joukkoliikennepalvelun oikeudenmukaisuus. Joukkoliikenteen vastuullisella viranomaisella ei ole sosiaalipoliittisia velvoitteita, mutta päätöksentekijöille alennusliput saattavat olla kanava sosiaalipoliittisten tavoitteiden saavuttamisessa. Alennuksiin liitetään yleensä markkinaehtoisia (esim. joukkoliikenteen myönteinen julkisuuskuva), liikennepoliittisia (esim. käytön lisääminen ja liikkumisen turvallisuus) ja sosiaalipoliittisia (esim. lapsiperheiden ja pienituloisten tukeminen) perusteluja.

Alennusten käyttöönotto katsotaan perustelluksi silloin, kun lipputulot yhdessä liikenteen kustannuksissa saavutettavien hyötyjen kanssa ylittävät alennuksen aiheuttamat kustannukset ja lipputulomenetykset. Sosiaalipoliittisena kriteerinä voi olla esimerkiksi se, poistaako alennus joukkoliikenteen käytön taloudellisen esteen. Eri selvityksiin nojaten raportissa todetaan, että alennusten käyttöönottoon eivät riitä pelkät sosiaalipoliittiset perustelut, mutta ne voivat toimia käyttöönottoa puoltavina lisäperusteluinä.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

12 §

2. Alennuslippujen nykytilanne

Käytössä olevat alennusliput vaihtelevat hiukan kaupunkiseuduittain.

Pienet lapset (0-6-vuotta) matkustavat tyypillisesti maksutta. Tämä on jo vanha perinne joukkoliikenteessä. Maksuttomuus kohdistuu yleensä myös lastenvaunujen ja -rattaiden työntäjään. Kuljetettavalla lapsella on yleensä yläikäraja. Käytäntö on saman tyyppinen eri kaupunkiseuduilla.

Lasten lipun tyypillinen alennus on 50 %. Lipun alaikäraja on kaikkialla 7-vuotta, mutta yläikärajassa on kaupunkiseutukohtaisia eroja (14-vuodesta 17-vuoteen). Lipputuotteella on pitkä perinne.

Nuorten lippua ei kaikilla seuduilla ole käytössä. Esim. HSL:n alueella lastenlippua myydään täysi-ikäisyyteen saakka. Lipun ikäraajat vaihtelevat 15/17-vuodesta 19-24-vuoteen saakka ja tyypillinen alennus on 30 %. Tämä ryhmä kuuluu KELAn koulumatkatuen piiriin.

Opiskelijalipun alennus on yleensä 30 %, ja se on tarkoitettu nuorten lipun yläikärajan ylittäneille opiskelijoille. Alennusta on pidetty houkuttelevuustekijänä opiskelijoiden kotikunnan vaihtamiselle. Lipun osto-oikeuden tarkistamiseen liittyy epäselviä tilanteita ja kysymyksiä yhdenvertaisuudesta. Vuonna 2018 Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta totesi myönteisen opintotukipäätöksen vaatimisen täysipäiväisen opiskelun todisteeksi olevan välillistä syrjintää.

Ikääntyneiden lippuja myydään yleisesti yli 65-vuotiaille. Alennus on 30-50 %. Lippu on toteutettu usein arvolippuna, johon on liitetty aikarajoitus päiväajalle (klo 9/10-13/14).

Muita maksutta matkustavia ryhmiä ovat mm. pyörätuolin ja rollaattorin käyttäjät, vammaisen matkustajan saattaja sekä rintamamiesveteraanit ja sotaveteraanit. Lisäksi liikuntarajoitteisille ja vammaisille on myönnetty alennuksia joillakin seuduilla.

3. Arviointia alennuksista

Joukkoliikenneviranomaisen tehtävänä on tarjota esteetöntä ja kohtuuhintaista joukkoliikennettä kaikille asiakkaille. Kohtuuhintaisuus on helpommin hallittavissa, kun lippujärjestelmä on selkeä ja kuntien tuen kohdentumista voidaan seurata.

Joukkoliikenteen matkaliput ovat vahvasti subventoituja, eikä ole perusteltua, että joukkoliikennesektorin kautta annetaan lisäalennuksia sosiaalipoliittisin perustein. Tehokkaampi tapa on hinnoitella palvelut ilman sosiaalipoliittisia perusteita ja avustaa tukea tarvitsevia erikseen.

Raportissa tarkasteltiin nuorten, opiskelijoiden, pienituloisten tai sellaiseksi koettujen sekä ikääntyneiden alennusten vaikutuksia muita ryhmiä tarkemmin.

Tarkastelun perusteella opiskelijalipun perusteluna ei voisi olla pienituloisuus, sillä samalla perusteella pitäisi yhdenvertaisuuden vuoksi antaa alennuksia myös muille pienituloisille. Lisäksi kaikki opiskelijat eivät ole pienituloisia. Jos opiskelijalippua on perusteltu kysynnän lisäämisellä ja joukkoliikenteen käyttöön totuttamisella, ajaisi nuorisolippu samoja tavoitteita ikärajaan perustuvalla eli selkeämmin todennettavalla tavalla. Nuorten ja opiskelijoiden asiakasryhmään vaikuttaa myös Kelan koulumatkatu-

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

12 §

en muuttuminen oppivelvollisuusiän korottamisen myötä, jolloin toisen asteen ammattikoulu- ja lukioikäiset tulevat olemaan KELAn koulumatkatuen piirissä elokuusta 2021 alkaen.

Pienituloiseksi katsotaan yleisesti tulot, jotka jäävät alle 60 % keskivertotuloista. Pienituloisuus on suurin työttömien ja opiskelijoiden joukossa, mutta näissäkin ryhmissä tuki kohdistuisi osin ei-pienituloisiin. Pienituloisuuteen perustuvaan alennukseen olisivat oikeutettuja myös yrittäjiä, palkansaajia ja muita sosioekonomisen ryhmän edustajia.

Yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä ennustetaan kasvavan merkittävästi lähivuosikymmeninä. Ikääntyneiden alennus on tyypillisesti toteutettu ruuhka-ajan ulkopuolisilla matkoilla. Kuitenkin vain osa ikääntyneistä on pienituloisia.

Suosituksia

Opiskelijalipun käyttäjät ovat pääsääntöisesti alle 26-vuotiaita. Näin ollen nuorisolippu 17-25-vuotiaille kattaisi merkittävältä osin nykyisten opiskelijalippujen käyttäjien tarpeista. Alennus lipulle voisi olla 25-30 % aikuisten lipun hinnasta.

Sosioekonomisen aseman mukaan määritelty alennus pienituloisille kohdistuu todellisuudessa keskimäärin huonosti todellisiin pienituloisiin. Pienituloisten tuen saannin perustelun todentaminen olisikin helpompaa sosiaalitoimen kautta, ja tuki kohdistuisi tehokkaammin niille, jotka sitä todella tarvitsevat.

Etenkin suurimmissa kaupungeissa ikäihmisten alennusten tavoitteena on lisätä matkoja vähäisen kysynnän aikana. Ruuhka-aikojen ulkopuolisen ajan lippu ilman ikärajaa poistaisi keskustelun ikääntyneiden ohjaamisesta pois ruuhka-ajasta ja muuttaisi tilanteen yhdenvertaiseksi eri matkustajaryhmien välillä. Alennus voisi olla 25-50 % aikuisten lipun hinnasta.

On yleisesti arvioitu, että vapaa-ajan matkustus tulee jatkossa lisääntymään. Näitä matkoja palvelisi erinomaisesti ruuhka-aikojen ulkopuolisen ajan ryhmälippu, joka voisi tuoda uutta vapaa-ajan matkustusta esimerkiksi perhekunnittain matkustavista.

Suositus joukkoliikenteen lippujärjestelmän perusmalliksi:

- Perustuotteena ovat aikuisten liput, joiden hinta määritty matkustamisen määrän ja säännöllisyyden mukaan. Joukkoliikenteen kanta-asiakkuuteen kannustava hinnoittelu on tärkeää liikennepoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
- 0–6-vuotiailla lapsilla on matkustusoikeus ilman lippua.
- 7–16-vuotiaille myönnetään lasten lippu, jonka hinta on 50 % aikuisten lipun hinnasta.
- Harkinnan mukaan ja KELAn koulumatkatuen muutokset ja sen aiheuttamat vaikutukset huomioiden myönnetään 17–25-vuotiaille nuorisolippu, jonka hinta on 70–75 % aikuisten lipun hinnasta.
- Paikallisten olosuhteiden mukaan ruuhka-ajan ulkopuolisen ajan lipun hinta on noin 50–75 % normaalihinnasta.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

12 §

- Lisäksi pieni joukko erityisryhmiä vapaan matkustusosoikeuden tai va-
paalippujen piirissä, joiden perustelu liittyy mm. joukkoliikenteen käy-
tännön toimivuuden ja sujuvuuden varmistamiseen.

Vaikutusten arviointi

Esitys Esitän, että joukkoliikennelautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Liitteet 7 1719/2021 Alennusryhmät raportti

Valmistelija

Seija Pasanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5424

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

13 §

§ 13

Asianro 1935/08.01.00/2021

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteen asiakaspalautteet vuonna 2020**Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi
Henkilökuljetusten järjestäminen**

Kuopion kaupungin palautepalvelun kautta on seurattu joukkoliikenteelle annettuja palautteita järjestämistapamuutoksesta 1.7.2014 alkaen. Liikenteissä toteutettujen merkittävien muutosten vuoksi vuoden 2014 syksyn aikana palautteita tuli jopa 735. Sen jälkeen palautemäärä on vakiintunut reiluun tuhannen palautteen vuositason.

Palautepalvelun kautta tuli vuoden 2020 aikana 923 palautetta, joista 659:llä oli lupa julkistaa. Palautepalvelun lisäksi palautteita on tullut puhelimitse ja niitä on voinut antaa suoraan liikennöitsijöille. Vuonna 2020 joukkoliikenteen matkustajamäärät vähenivät koronan vuoksi huomattavasti, jonka vaikutukset peilautuvat myös palautteiden edellisiä vuosia pienempään määrään.

Kuopion kaupungin asiakaslupauksen mukaan palautteisiin vastataan viiden työpäivän sisällä. Joukkoliikennepalautteiden osalta vastausaika vuonna 2020 oli keskimäärin kuusi päivää. Koronan aiheuttamien lisätöiden vuoksi osassa palautteista vastausaika venyi pitkäksi resurssien ohjautuessa muualle.

Palautteen luonne	vuosi 2020
kiitokset	6,18 %
kommentit	11,38 %
kysymykset	16,90 %
moitteet	45,29 %
toimenpide-ehdotukset	20,26 %

Reitit ja aikataulut (35% kaikista palautteista)

Keväällä paikallisliikenteen linjoilla 1-40 siirryttiin aikaistetusti kesäaika-
tauluihin 6.4.2020, mutta paperiset aikataulukirjat jaettiin kotitalouksiin
kuitenkin vasta viikolla 18. Tuon viiveen ajan päivitetty aikataulutiedot oli-
vat näkyvissä ainoastaan joukkoliikenteen verkkosivuilla. Vanhemmat ikä-
ryhmät kokivat tämän syrjivänä, koska heillä kaikilla ei ole internetyhteyt-
tä käytettävissä muuttuneiden aikataulutietojen tarkistamiseen.

Toiveita linja-autovuoroista välille Saaristokaupunki-Matkus esitettiin edel-
leen. Nykyisin asiakkaat joutuvat käyttämään vaihdollisia yhteyksiä, koska
suoraa yhteyttä ei ole. Saaristokaupungin sijainti on hankalassa Matkuk-
seen nähden, joten vuorojen suunnittelu on haasteellista.

Suoria ja nykyistä nopeampia vuoroja Matkukselle toivotaan myös muista
kaupunginosista, muun muassa keskustasta. Hiltulanlahden kasvaessa
kaupunginosana asukkaat toivovat laajempaa vuorotarjontaa myös iltoihin
ja viikonloppuihin.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

13 §

Linjan 4 klo 6:25 KYSin pihan kautta kulkeva vuoro Neulamäestä Kelloniemeen muutettiin talvikaudelle 2020-21 kulkemaan linjan 4 normaalia reittiä vuoron nopeuttamiseksi, jotta se ehtii paremmin ajallaan keskustaan sekä seuraavalle lähdölleen Kelloniemeen. KYSin työntekijät joutuivat näin kulkemaan pidemmän matkan pääoville. Lisäksi KYSin kierto poistettiin linjan 31 klo 5:27 vuorosta, jotta vuorolla ehtii myös postikeskukseen töihin klo 7:ksi. Näiden toimenpiteiden vuoksi KYSin työntekijöiltä tuli negatiivista palautetta, ja KYSin pihassa käyntien palauttamista toivottiin.

Muut joukkoliikenteeseen liittyvät palautteet (28 % kaikista palautteista)

Suurin osa palautteista kohdistui linja-autokuljettajien asiakaspalveluun tai ajotyyliin. Negatiivinen asiakaspalveluun kohdistuva palaute koski enimmäkseen kuljettajien tervehtimistä ja neuvontaa ongelmatilanteissa. Talvinaikana kuljettajien ajonopeuksiin ja varovaisuuteen liittyvien palautteiden määrä kasvoi.

Koronan aikana keväästä alkaen palautteissa toivottiin linja-autoihin selkeää ja näkyvää ohjeistusta oikeaoppisten ja hyvien hygieniakäytäntöjen seuraamiseksi. Kyselyjä kuljettajien suojasermien hankkimisesta linja-autoihin saapui eteenkin keväällä.

Liikennöitsijöihin kohdistuvat palautteet välitetään myös heille käsiteltäväksi ja asiakkaille vastattaviksi.

Koronavirustilanteen vuoksi Kuopio Info suljettiin keväällä nopealla aikataululla asiakaskäynneiltä pienten tilojen vuoksi. Tämä aiheutti piikin puhelimitse ja sähköpostitse tulleisiin palautteisiin. Asiakkaat pitivät tiedotusta heikkona ja he kokivat asioinnin hankalaksi valtuustotalolla totutusta pidemmän matkan takia.

Vaikutusten arviointi**Esitys**

Esitän, että joukkoliikennelautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Valmistelija

Otto Ollikainen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5339

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuopion kaupunkiKuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

25.02.2021

14 §

§ 14

Asianro 239/00.02.03/2021

Joukkoliikennelautakunnan tiedonannot 2021

Viranhaltijapäätökset 13.1. – 16.2.2021

Asiakirjan nro	Päätöksentekijä	§ / vuosi	Päätöspäivämäärä	Otsikko
8321/2020-2	joukkoliikennepäällikkö - KYP Joukkoliikennepäällikkö	1 § / 2021	18.1.2021	Pysäkki-informaation julistegeneraattorin tilaaminen
2700/2018-3	joukkoliikennepäällikkö - KYP Joukkoliikennepäällikkö	2 § / 2021	21.1.2021	Kuopion seudun joukkoliikenteen matkakorttikotelot 2020
7555/2019-8	joukkoliikennepäällikkö - KYP Joukkoliikennepäällikkö	3 § / 2021	21.1.2021	Hankintapäätös Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteen maksuvyöhyke- ja lippujen hintaselvityksen laatimisesta
946/2021-1	joukkoliikennepäällikkö - KYP Joukkoliikennepäällikkö	4 § / 2021	27.1.2021	Pysäkkikohteiden suunnittelu

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta merkitsee asiat tiedoksi ja päättää, ettei mainituissa päätöspöytäkirjoissa olevia otto-oikeuden alaisia päätöksiä oteta lautakunnan käsiteltäväksi.

Lautakunta käsittelee tarvittaessa muita asioita.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuopion kaupunki
Kuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

Muutoksenhakuohje
25.02.2021

Liite A2 Kuntalain mukainen oikaisuvaatimusohje / Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta (9 §)

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Kuntien yhteisen toimielimen päätöksestä oikaisuvaatimuksen voi tehdä myös sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän kuluessa** päätöksen **tiedoksisaannista**.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on yleisesti nähtävänä Kuopion kaupungin verkkosivuilla www.kuopio.fi/paatoksenteke.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulutai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Postiosoite	PL 1097, 70111 KUOPIO
Käyntiosoite	Suokatu 42
Sähköposti	kaupunkiymparisto(at)kuopio.fi
Puhelin	044 718 5110 tai 044 718 5113

Kuopion kaupunki

Kuopion kaupunkiseudun
joukkoliikennelautakunta

Muutoksenhakuohje

25.02.2021

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi ja
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.